

Sammanfattning av rapporten "LLU 2.0"

Kartläggning visar hur lokalt utvecklingsarbete kan förbättras

På Gotland finns många som är engagerade i lokal utveckling. Gemensamt för de flesta är att de ofta arbetar i projektform, söker finansiering från olika håll och vill förmedla resultatet av sitt arbete. Hur upplever man utvecklingsarbetet och vilka förbättringsmöjligheter finns? Det ville en kartläggning ge svar på.

Under år 2019 genomfördes ett leaderprojekt där syftet var att öka kunskaperna om och metoderna för lokal utveckling. Utgångspunkten var de olika utvecklingsaktörernas behov och upplevelser. Sammanlagt gjordes ett 20-tal intervjuer med lokala och regionala aktörer med erfarenheter från att driva olika slags projekt. Intervjuerna fokuserade på erfarenheter, behov och förslag på förenklingar och förbättringar. Sammantaget efterfrågade de intervjuade utvecklingsaktörerna mer stöd och hjälp kring administration, kommunikation och marknadsföring och en enklare ingång till olika finansiärer.

Organisationens storlek betydelsefull

Små organisationer, som exempelvis ideella föreningar, är generellt sett i första hand intresserade av behov av lösningar för den egna föreningen. Vidare ser man kanske inte sitt ideella arbete och sina projekt i ett större, regionalt sammanhang. De mindre aktörerna förfogar sällan över alla kompetenser som är nödvändiga för att både ansökningsprocess och redovisning ska fungera på ett bra sätt. De mindre aktörerna tycks också bli lite överrumplade av den administration som tillkommer efter att man fått sitt stöd beviljat. Rädslan för att göra fel och få problem med likviditeten skapar också osäkerhet.

Större organisationer och organisationer som är vana att söka medel och driva projekt kan i många fall arbeta med projekt inom ramen för sitt ordinarie arbete. Dessa aktörer verkar generellt sett mer trygga i sin roll. Även om man upplever administrationen som betungande infinner sig inte samma otrygghet som hos små aktörer.

Svårigheter och detaljeringsgrad poängteras

Av de synpunkter som lämnades är det stor tonvikt på svårigheter och detaljeringsgrad i ansökningsförfarande, projektadministration och redovisning. Det är få som lyfter blicken och ser sin roll i ett vidare perspektiv eller reflekterar över målstyrning, horisontella mål, effekter på regional nivå eller projektets faktiska bidrag till lokal utveckling både på kort och lång sikt.

Mindre aktörer efterlyser mer stöd

Det framkommer också att olika typer av projektorganisationer har helt olika förutsättningar och behov av hjälp och handledning. De flesta små aktörer kan inte ha den kompetens som krävs i form av administrativt stöd och hjälp kring t ex kommunikation och marknadsföring.

Den gemensamma nämnaren för upplevelserna var att det är krångligt att få till ett bra projekt. Saker händer under resans gång och den administrativa bördan blev oftast större än väntat. Givetvis finns undantag. Här lyfts också många positiva aspekter kring lärande och att man faktiskt fått göra något som annars inte hade varit möjligt att genomföra.

De små aktörerna kan, med hänsyn till kompetens och likviditet, inte göra några större insatser. Det är just de mindre aktörerna som efterlyser mer stöd inför projektansökan men också under genomförandet. Man kan t ex behöva tips och råd om vilken extern hjälp och kompetens man behöver för att ens kunna skaffa sig den.

Övergripande önskemål

Om det finns en önskan att projektmedel ska vara tillgängliga för organisationer med helt olika förutsättningar behöver förenklingar, förtydliganden och stöd utformas på ett annat sätt än vad som är aktuellt idag.

Några övergripande önskemål är:

- Någon form av gemensamt "projektkontor" som samlar olika typer av stöd och därmed finansiärer.
- För de allra minsta aktörerna vore det bra med övergripande projektägare som håller i stor del av administrationen från ansökan till projektslut. De små aktörerna kan däremot stå för idéer och stora delar av konkreta aktiviteter i själva genomförandet.
- Det är svårt för både små och stora aktörer att hålla med den kompetens som behövs i projekten. Många projekt blir kompetenskrävande eftersom det i sig behövs för att kunna sköta administration och marknadsföring även om det inte är projektens primära projektidé. Här efterfrågas stödfunktioner av olika slag där en pool eller nätverk för t ex stöd till projektens administration nämns. Vidare finns generellt en stor brist på kompetens inom kommunikation och marknadsföring där man också skulle vilja ha hjälp med att både tänka rätt i projektplaneringen och göra rätt under genomförandet.

Risker och svårigheter

Vad är då möjligt att göra och förändra i förhållande till regelverk och samverkan med andra aktörer? Regelverket i sig kan vara svårt eller till och med omöjligt att anpassa för att helt tillmötesgå efterfrågan på förenklningar. Däremot skulle finansierarna kunna avhjälpa problem och svårigheter genom att tidigt lotsa projektintressenter som vill jobba med olika finansieringskällor.

Även om förutsättningarna är olika för olika stöd kan det med rätt hjälp gå att rigga projekt utifrån sådana förutsättningar. Som exempel kan nämnas projekt som finansieras via Havs- och fiskerifonden och LOVA-bidrag (Lokala vattenvårdsprojekt). Risken är dock att detta, med hänsyn till regelverk, ansvar och rådighet, blir för svårt att lösa enbart utifrån en annan organisationsform.

Fördelar och möjligheter

Samordning av regelverk är naturligtvis önskvärt men knappast möjligt att få till i närtid. Samordning av finansierare skulle däremot kunna vara en framkomlig väg för att överbygga svårigheter och hinder för små aktörer, helt nya aktörer och även underlätta för redan vana aktörer.

Behovet och efterfrågan på en sådan lösning finns och det bör även kunna ligga i finansierarnas intresse att tydliggöra projektfinsieringen. Det föreslagna projektkontoret skulle kunna utgöra en sådan väg in. Med bred kompetens inom området skulle ett sådant projektkontor också kunna effektivisera processer och bistå med hjälp där det behövs. Ett projektkontor skulle också kunna bistå med efterfrågad service i form av expertkunskap inom vissa efterfrågade områden, antingen genom att projektkontoret har direkt tillgång till kompetenser som efterfrågas eller att det finns någon form av nätverk som projektkontoret kan hänvisa till. Man kan tänka sig att ett projektkontor kan matcha idéer med projektägare och på så sätt även lösa frågan kring behov av övergripande projektägare för de allra minsta aktörerna.

Bygdegårdsföreningar, sockenföreningar och hembygdsföreningar är många gånger i behov av rena investeringsbidrag. Ett projektkontor skulle kunna hjälpa till att lotsa projektintressenter inom denna kategori till de stöd som finns för investeringar i allmänna samlingslokaler (Boverket och Region Gotland).

Inför framtiden

För att ytterligare belysa frågor kring metodutveckling utifrån aktörernas perspektiv, men också utifrån vad som faktiskt är möjligt att göra, behöver andra finansierare involveras i det fortsatta arbetet. Utöver förenklningar och förbättringar för projektintressenter kan det finnas samordningsvinster att göra även bland finansierarna.

Några uppenbara frågor att arbeta vidare med kan vara följande:

- Lotsa rätt från början: Det finns flera mer eller mindre överlappande stöd som enklare skulle kunna matchas vid en ökad samverkan mellan finansierarna, t ex "projektkontor" eller motsvarande. Som exempel kan nämnas projektstöd via länsstyrelsen, regionen och Leader.
- Projektträngsel: Inom vissa områden kan det finnas mycket pengar som ska ut inom en begränsad period. En ökad samverkan/"projektkontor" kan ha en större beredskap att möta den typen av utmaningar.
- Gemensam kommunikation: Det finns mycket stöd inom de egna organisationerna men också andra organisationer som inte finns representerade på Gotland. En ökad samverkan/"projektkontor" bör kunna samordna information om vilka stöd som finns, ha en omvärldsbevakning kring vilka behov som finns för att t ex göra adekvata utlysningar eller marknadsföra stöd där medel inte söks.

[Läs hela rapporten "LLU 2.0"](#)

